

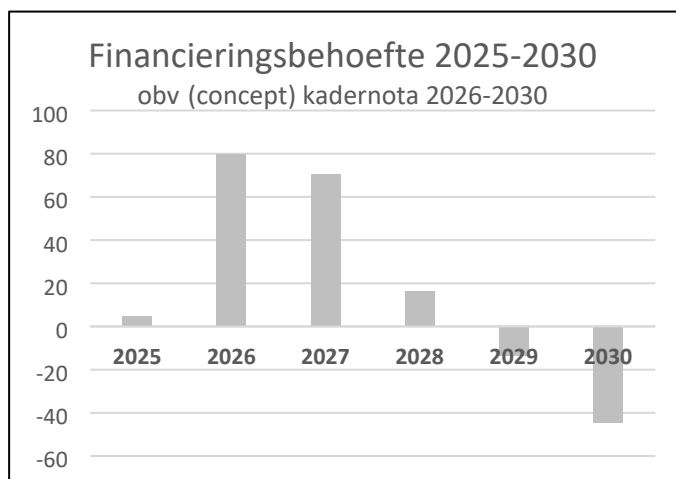

Aanpak invulling financieringsbehoefte 2025-2030

Inleiding

Het waterschap is de komende jaren aan de slag met het realiseren van omvangrijke opgaven. Dit gaat gepaard met een aanzienlijke toename van het investeringen in de komende jaren voor onder andere dijkversterkingen, uitbreidingen en renovaties van AWZI's en persleidingen en het watersysteem. De geraamde investeringsuitgaven liggen de komende jaren naar verwachting tussen de 30 en 60 miljoen euro. Dat is een veelvoud van het bedrag van circa 10 miljoen aan investeringen in de afgelopen jaren. Bruto, dus zonder aftrek van de subsidie voor het HWBP, ligt dit jaarlijkse investeringsvolume naar verwachting rond de 100 miljoen.

Als gevolg hiervan neemt ook de financieringsbehoefte in de komende jaren toe. Op basis van de (concept) kadernota 2026-2030 is de behoefte aan nieuwe leningen in 2025 nog relatief beperkt, maar loopt deze in de jaren daarna op. In 2026/2027 ontstaat er een financieringsbehoefte van meer dan 70 miljoen per jaar. Daarna neemt deze weer af en wordt in 2029/2030 negatief (agv subsidies voor het HWBP). Over de totale planperiode bedraagt de financieringsbehoefte ruim 110 miljoen. De in november vastgestelde B&MR 2025-2029 liet op hoofdlijnen een vergelijkbaar beeld zien. In onderstaande grafiek is de opbouw van dit bedrag weergegeven:

Deze financieringsbehoefte brengt renterisico's met zich mee. Een procent hogere rente over de totale financieringsbehoefte leidt tot een jaarlijkse kostenverhoging van ruim € 1,1 miljoen.

In de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie en het treasurystatuut van het waterschap ligt onder andere vast dat de financieringsfunctie van het waterschap ondersteunend is aan de taakuitvoering van het waterschap en dat (rente)risico's zoveel mogelijk worden beheerst. In het treasurystatuut ligt verder vast, dat een aparte aanpak wordt opgesteld over hoe om te gaan met de financieringsbehoefte indien uit de prognose blijkt dat de behoefte aan langlopende leningen in het aankomend jaar meer dan 20% van de totale leningenportefeuille bedraagt.

Het college heeft conform het treasurystatuut een aanpak opgesteld, waarbij:

- De financieringsbehoefte de komende jaren stapsgewijs wordt ingevuld en renterisico's worden beperkt
- Gehandeld wordt binnen de wettelijke kaders uit wet Fido
- Er nadrukkelijk oog is voor de (on)zekerheid van kasstromen

- Gebruik gemaakt wordt van transparante, uitlegbare instrumenten, voornamelijk reguliere langlopende geldleningen en reguliere geldleningen met uitgestelde storting.
- De eerste stap van vastlegging van de financieringsbehoefte iets groter is dan de verwachte daaropvolgende stappen, met name vanwege de uitbreiding van de AWZI Almere en om risico's van nadelige rente-ontwikkelingen te beperken.

Hieronder wordt deze aanpak verder toegelicht.

Wettelijke kaders – wet Financiering Decentrale Overheden

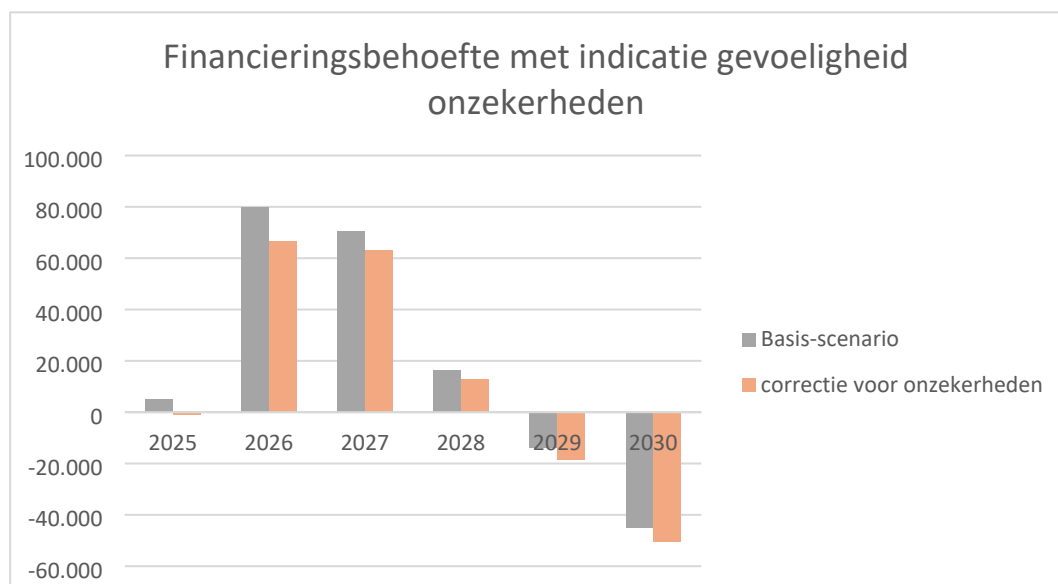
Het belangrijkste wettelijke kader voor de financiering van het waterschap is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido). Hierin liggen onder andere normen vast voor het aanhouden van kortlopende schuld (de kasgeldlimiet) en herfinanciering van schulden (de renterisiconorm). Daarnaast zijn in de "regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden" en in ons treasury statuut beperkingen opgenomen over het gebruik van derivaten. Het handelen binnen deze (wettelijke) kaders is vanzelfsprekend ook randvoorwaarde bij de aanpak voor invulling van de financieringsbehoefte.

De financieringsbehoefte voor de komende jaren is omvangrijk, maar kent ook onzekerheden, waarmee rekening moet worden gehouden.

Bij het aantrekken van nieuwe financiering moet aan de ene kant voorkomen worden, dat teveel financiering wordt aangetrokken, waarover rente betaald moet worden. Aan de andere kant kan het niet tijdig of te weinig aantrekken van financiering ook leiden tot ongewenste renterisico's.

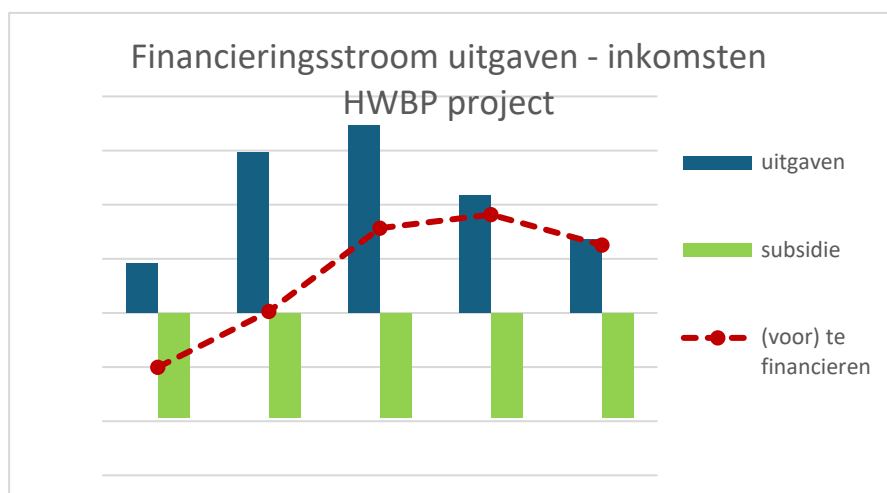
De ervaring leert, dat de realisatie van investeringsuitgaven door verschillende factoren achter blijft bij de planning. Ervaringscijfers uit de afgelopen jaren laten zien dat de realisatiegraad van investeringsuitgaven tussen de 50% en 100% bedraagt van de planning/begroting. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen reguliere (vervangings)investeringen en investeringen in nieuwe of aan te passen assets. Ook maakt het uit of investeringen reeds zijn aanbesteed.

Hieronder is ter indicatie weergegeven hoe de financieringsbehoefte kan wijzigen indien er wordt gecorrigeerd voor onzekerheden met betrekking tot onder andere de realisatiegraad van investeringen. De financieringsbehoefte inclusief toepassing van de correctie voor de realisatiegraad van investeringen is voor de periode tot 2030 op totaalniveau bijna 40% lager dan de basisplanning die tot 2030 uitkomt op een financieringsbehoefte van ruim € 110 miljoen.

Figuur 2: indicatie wijziging financieringsbehoefte met correctie voor onzekerheden. realisatiegraad. Bij de correctie is uitgegaan van 90% realisatie voor reeds aanbestede projecten, 70% realisatie van reguliere projecten, 50% voor bijzondere projecten en 10% voor projecten waar nog een bestuurlijk Go/NoGo besluit moet plaatsvinden.¹

Een tweede belangrijke onzekerheid die de komende jaren speelt hangt samen met de HWBP projecten. Dit betreffen zeer omvangrijke projecten die vanuit het HWBP voor 90% worden gesubsidieerd. De omvang van deze projecten brengen vanzelfsprekend grotere fluctuaties met zich mee in de kasstromen van het waterschap. Daarnaast is de verwachting dat de cumulatieve verschillen tussen inkomsten en uitgaven gedurende het project zullen oplopen. Dit onder andere omdat het jaarlijks uit te keren subsidiebedrag in principe is gemaximeerd in de HWBP-subsidieregeling². Op het moment dat de (cumulatieve) uitgaven groter zijn dan de subsidie-inkomsten, moet een bedrag worden voorgefinancierd. Dat zou er ook toe kunnen leiden dat financiering wordt aangetrokken voor een kortere periode van bijvoorbeeld 2-5 jaar.

Bij de stapsgewijze invulling van de financieringsbehoefte zal voorafgaand aan iedere transactie worden bekeken in hoeverre de financieringsbehoefte voldoende zeker is om de behoefte in te vullen.

Transparante, uitlegbare instrumenten

Voor de invulling van de (langlopende) financieringsbehoefte heeft het waterschap altijd gebruik gemaakt van langlopende leningen, waarbij soms sprake was van uitgestelde storting. Dit is passend bij de investeringen die het waterschap realiseert. De investeringen zijn ook gericht op de lange termijn en worden voor het grootste deel afgeschreven binnen een termijn tussen 15 en 30 jaar. Bij de invulling van de financieringsbehoefte zal het waterschap gebruik blijven maken van reguliere leningen. Het is daarbij wel de verwachting dat het waterschap meer dan voorheen leningen zal afsluiten met uitgestelde storting. Dit om het renterisico op de financieringsbehoefte af te kunnen dekken op het moment dat dit risico zich (naar de huidige inzichten) voordoet. Er wordt niet ingezet op het gebruik van derivaten of vergelijkbare instrumenten. Deze zijn minder transparant en hebben geen meerwaarde voor de aard van de financieringsbehoefte van het waterschap. Daarnaast geldt vaak, dat deze instrumenten zelf ook risico's met zich mee kunnen brengen of dat er vooraf een aanzienlijke premie moet worden betaald voor rechten die het waterschap ontvangt bij dergelijke transacties.

¹ Voor HWBP projecten is uitgegaan van 100%, omdat onzekerheden zowel in inkomsten als in uitgaven zitten.

² Voor de subsidie van het HWBP geldt, dat er bij de beschikking een minimum jaarlijks bedrag aan subsidie wordt gegarandeerd. Indien er landelijk ruimte ontstaat in het programma kan de subsidie in werkelijkheid hoger uitvallen. Aan de andere kant wordt de regeling voor het HWBP op dit moment ook herijkt, wat ook zou kunnen leiden tot lagere uitkeringen.

Stapsgewijze invulling

Het college zal regelmatig, per half jaar, bekijken in hoeverre het nodig is om nieuwe leningen af te sluiten (al dan niet met uitgestelde storting). Hierbij zal er nadrukkelijk oog zijn voor de zekerheid van de in te vullen financieringsbehoefte. Op deze manier wordt het risico beperkt dat er teveel (of te weinig) financiering wordt aangetrokken. Door regelmatig transacties te sluiten, vindt ook spreiding plaats van de momenten waarop de marktomstandigheden worden vastgelegd. Deze spreiding van momenten draagt ook bij aan spreiding van het risico van wijzigende (rente)marktomstandigheden.

Bij het aangaan van een transactie zal ook telkens een afweging worden gemaakt voor de looptijd van de aan te trekken lening. Daarbij zal zowel worden gekeken naar de looptijd van de activa / investeringen als de marktomstandigheden van dat moment.

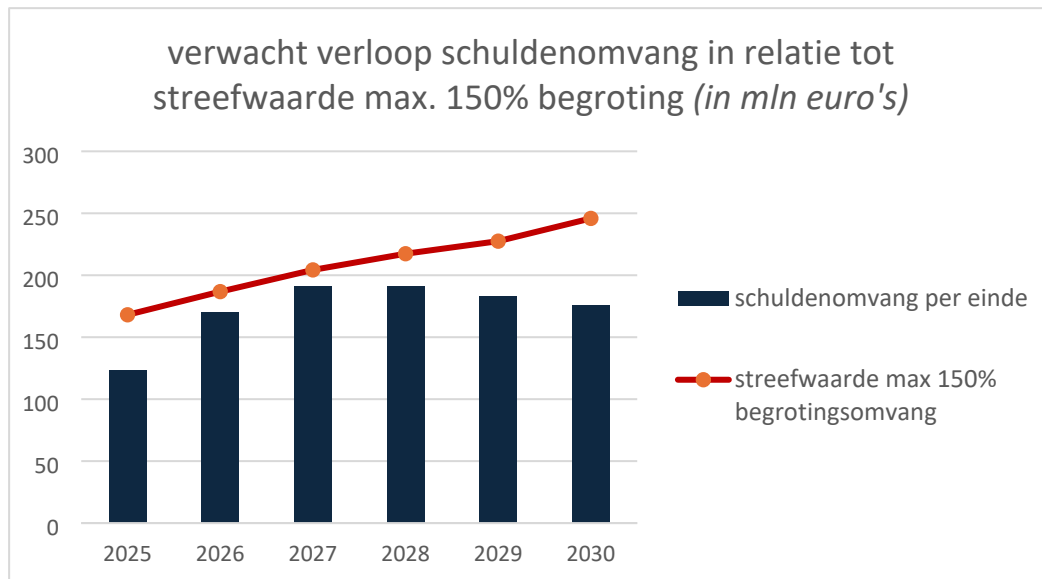
Op basis van de geprognoseerde financieringsbehoefte uit zal er de komende paar jaar naar verwachting regelmatig (ieder half jaar) een of meerdere nieuwe lening(en) worden aangetrokken met een totale omvang tussen 10 en 25 miljoen euro. De eerste transactie heeft een grotere omvang (nl. € 40 miljoen). Dit heeft onder andere te maken met de aanbesteding van de AWZI Almere die reeds heeft plaatsgevonden en daarmee dus een relatief zekere kasstroom / financieringsbehoefte met zich meebrengt. Ook heeft de huidige onzekere geopolitieke situatie met veel onzekerheden over de macro-economische ontwikkelingen (waaronder rente) meegewogen bij deze beslissing.

Kanttekeningen

Met de hierboven beschreven aanpak worden de renterisico's die voortkomen uit de omvangrijke investeringsopgaven beperkt. Dit is gezien de omvang van de financieringsbehoefte wenselijk vanuit het oogpunt van behoud van een financieel gezonde positie en een stabiele, voorspelbare lastenontwikkeling. Omdat inkomende en uitgaande kasstromen moeilijk voorspelbaar blijven, zeker op termijn, kunnen renterisico's niet volledig worden weggenomen.

De grotere omvang van investeringen, en met name de dijkversterkingsprojecten zullen leiden tot grotere fluctuaties in kasstromen aan zowel de inkomsten als de uitgavenkant. De grotere fluctuaties in kasstromen, die soms ook minder goed voorspelbaar zijn, kunnen leiden tot tijdelijke liquiditeitsoverschotten. Op deze momenten zullen overtollige middelen moeten worden uitgezet. In beginsel vindt dit plaats bij de schatkist van het Rijk. Hierover ontvangt het waterschap dan wel een rentevergoeding conform de Regeling schatkistbankieren.

De financieringsbehoefte is in de komende jaren omvangrijk en hangt samen met de omvangrijke investeringsopgaven. Het afsluiten van nieuwe leningen leidt vanzelfsprekend tot een toename van de schuldpositie in de komende jaren. In het reservebeleid is een streefwaarde voor de omvang van de schulden opgenomen van maximaal 150% van de begrotingsomvang. Als gevolg van het afsluiten van nieuwe leningen loopt de schuldpositie de komende jaren wel op richting 150% van de begrotingsomvang. De prognose laat echter zien dat deze niet boven de 150% uitkomt en dat er aan het eind van de planperiode weer iets ruimte ontstaat in relatie tot de maximale streefwaarde uit het reservebeleid.

Tussentijds aandacht houden voor evaluatie / actualisatie aanpak

Deze aanpak is opgesteld op basis van de huidige inzichten. Het college zal bij de invulling / uitvoering van deze aanpak tussentijds continu oog hebben voor wijzigende omstandigheden en inzichten en de aanpak hier zonodig op aanpassen. Een aanleiding hiertoe kan *bijvoorbeeld* ontstaan door geopolitieke ontwikkelingen die invloed hebben op de rente-ontwikkeling of wijzigende afspraken rondom de financiering van het HWBP.